

עיונים בשפה וחברה

כתב עת אלקטרוני בין תחומי

של האגודה הישראלית לחקר שפה וחברה

Israel Studies in Language and Society

Interdisciplinary Electronic Journal of the

Israeli Association for the Study of

Language and Society

הערכת

מלכה מוצ'ניק

המחלקה ללשון העברית וללשונות שמיות, אוניברסיטת בר-אילן

עורכת ביקורת ספרים

דבורה קלקין-פישמן

הפקולטה לחינוך, אוניברסיטת חיפה

המערכת

רוני הנקין, המחלקה ללשון העברית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
רון כוזר, החוג לשפה וספרות אנגלית, אוניברסיטת חיפה
ענת סטבנס, החוג להכשרת מורים לאנגלית, המכללה האקדמית בית-ברל
עירית קופפרברג, מרכז שח"ק לחקר שפה, חברה ותקשורת, מכללת לוינסקי לחינוך
אורה שורצולד, המחלקה ללשון העברית וללשונות שמיות, אוניברסיטת בר-אילן

מרכזת המערכת: רקפת דילמון

עורך לשון עברית: יצחק הילמן

עורכת לשון אנגלית: שרה ירקוני

מתחזק האתר: צבי סדן (צוגויה סאסאקי)

מועצת המערכת

עלית אולשטיין, בית-הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית בירושלים
מוחמד אמארה, החוג לבלשנות אנגלית, המכללה האקדמית בית-ברל
שושנה בלום-קולקה, המחלקה לתקשורת ועיתונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים
אליעזר בן-רפאל, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת תל-אביב
גבריאל ויימן, החוג לתקשורת, אוניברסיטת חיפה
גדעון טורי, בית הספר למדעי התרבות, אוניברסיטת תל-אביב
איילת כהן, החוג לתקשורת, המכללה האקדמית ע"ש דוד ילין
תמר כתריאל, החוג לתקשורת, אוניברסיטת חיפה
דב ספולסקי, המחלקה לאנגלית, אוניברסיטת בר-אילן
אילנה שוהמי, בית-הספר לחינוך, אוניברסיטת תל-אביב
יוסף שטרית, החוג ללשון העברית, אוניברסיטת חיפה
אסתר שלי-ניומן, המחלקה לתקשורת ועיתונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים

Editor

Malka Muchnik

Department of Hebrew and Semitic Languages, Bar-Ilan University

Reviews Editor

Devorah Kalekin-Fishman

Faculty of Education, University of Haifa

Editorial Board

Roni Henkin, Department of Hebrew Language, Ben-Gurion University

Irit Kupferberg, Shahak Research Center, Levinsky College of Education

Ron Kuzar, Department of English Language and Literature, University of Haifa

Anat Stavans, Department of English, Beit-Berl Academic College

Ora Schwarzwald, Department of Hebrew & Semitic Languages, Bar-Ilan University

Editorial Coordinator: Rakefet Dilmon

Hebrew Style Editor: Yitzhak Hilman

English Style Editor: Sarah Yarkoni

Site Maintainer: Tsvi Sadan (Tsuguya Sasaki)

Advisory Board

Muhammad Amara, English Linguistics, Beit-Berl Academic College

Eliezer Ben-Refael, Sociology and Anthropology, Tel Aviv University

Shoshana Blum-Kulka, Journalism and Communications, The Hebrew University

Ayelet Cohen, Communication Studies, David Yellin College of Education

Tamar Katriel, Communications, Haifa University

Elite Olshtain, School of Education, The Hebrew University

Esther Schely-Newman, Journalism and Communications, The Hebrew University

Joseph Schetrit, Hebrew Language, Haifa University

Elana Shohami, School of Education, Tel Aviv University

Bernard Spolsky, English Linguistics, Bar-Ilan University

Gideon Toury, Culture Research, Tel Aviv University

Gabriel Weimann, Communications, Haifa University

עיונים בשפה וחברה של "האגודה הישראלית לחקר שפה וחברה" הוא כתב עת בין תחומי שפיט, המציע במה אקדמית לחוקרים העוסקים בלשונות השונות המדוברות בישראל מן ההיבט החברתי-תרבותי. מטרתו לשקף ולהפיץ את המחקר בתחום השפה והחברה בישראל של חוקרים מדיסציפלינות שונות, כגון בלשנות, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה, תקשורת, חינוך, תרגום ועוד. המאמרים יתמקדו בתחומים אלו מהיבטים תאורטיים, אמפיריים, תיאוריים ומעשיים.

ISSN: 1565-9682

הכתובת להתקשרות: safa.hevra@gmail.com

כתובת האתר: <http://www.isralangsoc.org/isls/>

הגשת מאמרים

המאמרים וביקורות הספרים יישלחו בדואר אלקטרוני בלבד לכתובת המערכת:

safa.hevra@gmail.com

ספרים לסקירה יש לשלוח לכתובת:

ד"ר דבורה קלקין-פישמן, הפקולטה לחינוך, אוניברסיטת חיפה, חיפה 31905.

אפשר לקרוא את ההנחיות להכנת מאמר בכתובת זו שבאתר כתב העת:

<http://www.isralangsoc.org/isls/guidelines.html>

אזכורים

"עיונים בשפה וחברה" מאוזכר במקומות אלו:

Linguistics Abstracts: <http://www.linguisticsabstracts.com>

MLA International Bibliography: <http://www.mla.org/bibliography>

ERIC – Education Research Information Center: <http://www.eric.ed.gov>

IBSS – International Bibliography of the Social Sciences: <http://www.proquest.co.uk/en-UK/catalogs/databases/detail/ibss-set-c.shtml>

רכישה ומנויים

לספריות ולמוסדות:

650 ₪ או 185 דולר או 120 אירו עבור גיליון

לאנשים פרטיים (כולל הרשמה לאגודה):

150 ₪ או 45 דולר או 30 אירו לשנה

אופן התשלום

למנויים על כתב העת ולרכישת גיליונות בודדים נא לפנות לחברת און טיים בע"מ

דואר אלקטרוני: ontime@ontime.co.il

טלפון: 04-8405051

אתר החברה: <http://www.ontime.co.il>

Israel Studies in Language and Society of the “Israeli Association for the Study of Language and Society” is an interdisciplinary peer-reviewed journal which publishes research on the different languages spoken in Israel. The journal welcomes articles in the fields of linguistics, sociology, anthropology, communication, education, translation, etc. that deal with relevant topics from theoretical, empirical, descriptive and practical points of view.

ISSN: 1565-9682

Contact Address: safa.hevra@gmail.com

Site Address: <http://www.isralangsoc.org/isls/>

Submissions

To submit articles please see the Guidelines for Contributors at the following address:
<http://www.isralangsoc.org/isls/guidelines.html>

Articles and book reviews should be sent only by electronic mail to the editorial address:
safa.hevra@gmail.com

Books for review should be sent to:

Dr. Devorah Kalekin-Fishman, Faculty of Education, Haifa University, Haifa 31905

Indexing and Abstracting

Israel Studies in Language and Society is covered by the following services:

Linguistics Abstracts: <http://www.linguisticsabstracts.com>

MLA International Bibliography: <http://www.mla.org/bibliography>

ERIC – Education Research Information Center: <http://www.eric.ed.gov>

IBSS – International Bibliography of the Social Sciences:

<http://www.proquest.co.uk/en-UK/catalogs/databases/detail/ibss-set-c.shtml>

Subscription Rates

Libraries and Institutions:

185 USD or 120 EURO or 650 NIS per issue

Private Subscriptions (including Association's fee):

45 USD or 30 EURO or 150 NIS per year

Payment Systems

For subscriptions and purchase of single issues contact On Time Ltd.

E-mail: ontime@ontime.co.il

Telephone: 04-8405051

Website: <http://www.ontime.co.il>

תוכן העניינים

9-8	דבר העורכת [עברית ואנגלית]	מלכה מוצ'ניק
מאמרים		
30-10	תפקידו של הנרטיב במיצוב קבוצה בתוך מרחב שיח התקשורת הציבורי: ניתוח מקרה של מאבק לוחמי השייטת ומאבק הדייגים בפרשת הקישון	אלה בן-עטר וסמדר בן-אשר
58-31	אני, אנחנו והם: בין תהליכי למידה אישיים לשינויים באמונות חברתיות – המקרה של רבין ותהליך אוסלו	מור מיטרני
86-59	על זהויות וגניבת זהות: עיון ב"גוף שני יחיד" מאת סייד קשוע	אילנה אלקד- להמן
105-87	"תקשורת (עבור ה)אחרת": מוזיקה בקולנוע הישראלי כערוץ תקשורת חלופי	מתן אהרוני
122-106	אור, אש, מים וסמלים נוספים ב"שמלת השבת של חנה'לה" ובמקורותיה היהודיים: פרשנות סטרוקטורליסטית	מתת אדר בוניס
141-123	"ילדים, דברו אמהרית וטיגרית": עיון בכתב עת דו-לשוני – עברית ואמהרית	לאה ברץ, רוני ריינגולד וחנה אבוחצירא
163-142	הלשונות ששימשו בכסף של ארץ ישראל ומדינת ישראל מ-1917 עד ימינו	נריהו שנידור
187-164	בחינה מחודשת של המושג מיצוב חברתי לאור ניתוח השיח של סיפורי מתמודדת בסכיזופרניה: חקר מקרה [אנגלית]	עירית קופפרגר, יצחק גילת, אייל דהן ועדיאל דורון
ספרים ועוד		
188	משולחנה של העורכת [עברית ואנגלית]	דבורה קלקין- פישמן
195-189	הזהות "הממוקפת" של נשים חוקרות במכללות להכשרת מורים בישראל. חנה עזר, נשים חוקרות בחינוך – כמו ציור של פיקסו: אישה מתבוננת במראה	עירית קופפרברג
204-196	כזה, כאילו, אבל דומה: סוציולוגיה בתחפושת. גד יאיר, צופן הישראליות: עשרת הדיברות של שנות האלפיים	דבורה קלקין- פישמן
213-205	בדואי הנגב: קהילת שפה מורכבת ותוססת בישראל. רוני הנקין, להגי הבדואים בנגב: שונות דיאלקטלית, סוציולשונית וסגנונית [אנגלית]	יהודית רוזנהויז
תקצירים		
214	תקציר בעברית למאמר באנגלית	
218-214	תקצירים באנגלית למאמרים בעברית	

Table of Contents

Malka Muchnik	From the editor [Hebrew and English]	8-9
Articles		
Ella Ben-Atar & Smadar Ben-Asher	The role of narrative in the positioning of a group in public media discourse: The struggle of naval commandos and fishermen in the Kishon Affair [Hebrew]	10-30
Mor Mitrani	I, we and them: Between individual learning processes and alterations of societal beliefs – the case of Rabin and the Oslo process [Hebrew]	31-58
Ilana Elkad-Lehman	Identities and identity stealing: Sayed Kashua's <i>Second Person Singular</i> [Hebrew]	59-86
Matan Aharoni	The "other" language: Music as an alternative communication mode in Israeli cinema [Hebrew]	87-105
Mattat Bunis	Light, fire, water and other symbols in "Hanna's Sabbath Dress" and its Jewish sources: A structuralist interpretation [Hebrew]	106-122
Lea Baratz, Roni Reingold & Chana Abuchatzira	Bilingual newspaper as an expression of education policy [Hebrew]	123-141
Nery Shneider	Linguistic aspects of inscriptions on Israeli and Palestinian coins and banknotes since 1917 [Hebrew]	142-163
Irit Kupferberg, Izhak Gilat, Eyal Dahan & Adiel Doron	Revisiting the concept of social positioning in light of the analysis of a schizophrenic's narrative discourse: A case study	164-187
Books and More		
Devorah Kalekin-Fishman	From the editor [Hebrew and English]	188
Irit Kupferberg	The multi-dimensional identity of women researchers in Israeli colleges of education. Hanna Ezer, <i>Women Researchers at Colleges of Education: Like Picasso's Girl before a Mirror</i> [Hebrew]	189-195
Devorah Kalekin-Fishman	Like and not-like: Sociology in fancy dress. Gad Yair, <i>The Code of Israeliness: The Ten Commandments for the 21st Century</i> [Hebrew]	196-204
Judith Rosenhouse	Negev Bedouins: A lively and complex language community in Israel. Roni Henkin, <i>Negev Arabic: Dialectal, Sociolinguistic, and Stylistic Variation</i>	205-213
Abstracts		
	Hebrew abstract of English article	214
	English abstracts of Hebrew articles	214-218

תקצירים

תפקידו של הנרטיב במיצוב קבוצה בתוך מרחב שיח התקשורת הציבורי:

ניתוח מקרה של מאבק לוחמי השייטת ומאבק הדייגים בפרשת הקישון

אלה בן-עטר וסמדר בן-אשר

המחקר בחן נרטיבים של שתי קבוצות חברתיות בישראל, כפי שהן מוצגות בשיח הציבורי באמצעות התקשורת. מקרה הבוחן שנחקר מכונה "פרשת הקישון" – מאבקם של לוחמי השייטת ודייגי הקישון לקבל הכרה חברתית-משפטית שהתחלואה הגבוהה בקרבם מקורה במגע עם מי הקישון המזוהמים. מאבקם של הלוחמים הובלט בתקשורת, ואילו מאבקם המשפטי של הדייגים כמעט שלא קיבל ביטוי במרחב השיח התקשורתי-ציבורי. מניתוח של ראיונות עומק עם חברי שתי הקבוצות, כתבות בתקשורת ופרוטוקולים של עדויות ומסמכים, עולה שהנרטיב הלאומי שהציגו הלוחמים יצר ברית בינם ובין התקשורת, שכן היא הזדהתה עמו ועל כן תמכה במאבק. אבל הדייגים התקשו לחבר את מאבקם למרכיב הצינוני ההיסטורי או לנרטיב הלאומי, ועל כן הוצגו בתקשורת כקבוצת שוליים חברתית ממעמד חברתי-כלכלי נמוך, חסרי כישורים של ביטוי עצמי ונעדרי הנהגה, ומאבקם הוצג כסכסוך עם המפעלים המזהמים וכחסר משמעות ציבורית. הדיון בממצאים מעלה שאלות הקשורות לתפקידה המוסרי והחברתי של התקשורת ולהשפעתה האפשרית על קיטוב ועל שסעים הקיימים היום בין קבוצות שוליים לקבוצות אליטה בישראל.

אני, אנחנו והם: בין תהליכי למידה אישיים לשינויים באמונות חברתיות

המקרה של רבין ותהליך אוסלו

מור מיטרני

סכסוכים הם במידה רבה מבנה קוגניטיבי שקיומם והגדרתם תלויים באופן שבו פרטים שונים תופסים ומחצינים יעדים כסותרים או מנוגדים. מכאן שסכסוכים מאופיינים בהופעתן של מערכות ייצוגים של הסכסוך ברמה החברתית, המכילות את מערך התפיסות של חברה מסוימת לסכסוך שהיא מעורבת בו. ניסיונות ליישב את הסכסוך ולהניע תהליכים של מעבר לשלום מתכתבים מטבעם עם מערך זה ומעוגנים בצורך לבחון ולהגדיר מחדש את ייצוגי החברתיים של הסכסוך. חיבור זה יתמקד בשתי מסגרות תאורטיות מובחנות שניסו לבדוק תהליך זה בשתי רמות: (1) ברמת הפרט – תהליכי יישוב סכסוך כמגלמים תהליכי למידה של מקבלי החלטות; (2) ברמה החברתית – תהליכי יישוב סכסוך כמגלמים שינוי ברפרטואר הפסיכולוגי ובייצוגים החברתיים של הסכסוך. על ידי התמקדות במושג הנרטיב הלאומי ובחינת תפקידו במיסוד תהליכי למידה בתוך מערכת אמונות קיימת והבנייתה מחדש, כפי שנעשה בניסיון ליישב את הסכסוך הישראלי-פלסטיני בתהליך אוסלו, קושר חיבור זה בין שתי מסגרות אלו. הטענה המרכזית היא שמחד גיסא תהליך הלמידה הפרטי של מקבל החלטות מוגבל מלכתחילה במערכת האמונות החברתיות ומעוצב לאורה, ומאידך גיסא ניסיונות ליישם תהליך למידה של מקבל החלטות יחייבו מסגור חדש של מערכת האמונות החברתיות המגלמות את ייצוגי הסכסוך ברמת הקהילה.

על זהויות וגניבת זהות: עיון ב"גוף שני יחיד" מאת סייד קשוע

אילנה אלקד-להמן

יצירתו של קשוע מראשיתה עוסקת בשאלת הזהות. היא מוצגת ביצירותיו בזיקה לשפה ולסמלי תרבות. קשוע מציג סוגיות זהות במנעד רחב הנע מזהות אתנית לשונית ודתית ברורה, "טשטוש" זהות לצרכים פרקטיים, בלבול בסוגיות של זהות, זהויות היברידיות, זהויות פרפורמיות באמצעות זיוף ומשחק ועד לבחירה באינדיבידואליזציה המובילה לויתור על זהות. ליצירה מוצעות פרשנויות סותרות שסיבתן היא יצירת ספרות העוסקת בחמקמקות ה"אמת". כמו במשחק הכפילות ביצירה, גם בפרשנויות יש כפילויות אירוניות הסותרות זו את זו. מצד אחד הסיפור יכול להיחשב סיפור ראליסטי המותח ביקורת על מצב בלתי אפשרי של הפלסטינים אזרחי ישראל ומזמן לאמפתיה ולחשיבה על פתרון לבעיה, ומצד אחר פרשנות אחרת תראה את הסיפור כסיפור אלגורי על סכנת הזהויות ההיברידיות.

"תקשורת (עבור ה)אחרת":**מוזיקה בקולנוע הישראלי כערוץ תקשורת חלופי**

מתן אהרוני

בבחינת ייצוג עולם האישה בסרטים ישראליים שבמרכזם נשים נמצא שבהתמודדותן בתוך חברה ישראלית גברית וכוחנית מוצג בסרטים פוטנציאל לשינוי היחסים ההיררכיים והכוחניים המגדריים בזכות המוזיקה, המקבלת תפקיד חדש בקולנוע. המוזיקה היא ערוץ תקשורת חלופי לתקשורת בשפת הדיבור המקובלת.

בסרטים הישראליים "גולם במעגל" ו"אישה זרה" למוזיקה יש תפקיד חשוב במהלך העלילה ובחיי הדמויות הראשיות. סרטים אלה עוסקים בתקשורת מוזיקלית בהקשר הבין-אישי והמגדרי. מהם משתמע שהמוזיקה יכולה לשמש ערוץ תקשורת אלטרנטיבי ושוויוני ויוצרת חלופה תקשורתית בזכות יכולתה להכיל ולייצג חוויות ורגשות משותפים לבני אדם נפרדים, ועל תשתיתה הם יכולים לבנות קשר לא מילולי. באמצעות המוזיקה ניתן לנהל דו-שיח בין סובייקטים שווים וליצור תקשורת שאינה מיננית ואינה משפילה נשים, והנשים בסרטים יכולות לבטא את חוויותיהן הסובייקטיביות שמדוכאות בשפת הדיבור המקובלת. ואולם, הסרט "הסודות" מדגים כיצד שילוב של מילים במוזיקה לכדי שירה מבטל את הפוטנציאל התקשורתית החלופי שקיים במוזיקה.

אור, אש, מים וסמלים נוספים ב"שמלת השבת של חנה'לה"**ובמקורותיה היהודיים: פרשנות סטרוקטורליסטית**

מתת אדר בוניס

בין מקורותיה היהודיים של "שמלת השבת של חנה'לה", מעשייה ספרותית שעניינה גילוי האש והאור, נמצאים שלושה טקסים (הדלקת נרות שבת, הדלקת נר ההבדלה והדלקת נרות חנוכה) והמדרשים עליהם, שגם במרכזם נמצאים יצירתם/הדלקתם של האש והאור. שני מקורות נוספים הם מיתוס גן העדן ומדרשי האגדה על בארה של מרים שבמרכזם הופעת האד והנהרות, הגשם והבאר, או במילים אחרות – המים. נושא נוסף, המופיע בחלק מן המקורות, הוא המרתם של יחסי מין ללא לידה ליחסי מין שבסופם הולדה.

המעשייה הספרותית ומקורותיה עוסקים בשאלה משותפת, סמויה, על אודות הקשר בין טבע לתרבות ובין שני אלה לבין החיים והמוות ובשאלה על אודות מגדרו של האחראי לקשרים הללו. "שמלת השבת של חנה'לה" ומרבית מקורותיה מבטאים תפיסה של עמים הקרובים אל התרבות. התשובה העיקרית שהם נותנים לשאלות אלה היא שהטבע ממית, ואילו המרת הטבע בתרבות, המבוצעת על ידי נשים, מעניקה חיים. האש והמים, המופיעים באסופה, יוצרים יחד מטפורה של בישול, שבאמצעותה ובאמצעות מטפורת יחסי המין שתוצאתם הולדה מספרת אסופה זו על המרת הטבע בתרבות ותוצאתה. נשים הן הגיבורות באסופה זו, כיוון שהן נתפסות כאחראיות הן להולדה והן לבישול. תשובה משנית, העולה ממקור אחד בלבד, מיתוס גן העדן, המשמר תפיסה של עם הקרוב אל הטבע, היא שהמרת הטבע בתרבות מחיה (מביאה לירידת גשם וללידת ילדים) אך גם ממיתה, ורק החזרה אל הטבע מבטיחה חיים ללא מוות, קרי חיי נצח.

"ילדים, דברו אמהרית וטיגרית": עיון בכתב עת דו-לשוני – עברית ואמהרית

לאה ברץ, רוני ריינגולד וחנה אבוחצירא

המאמר הנוכחי מתמקד בניתוח שיח ביקורתי בכתב עת דו-לשוני – "ידיעות נגט", היוצא לאור אחת לחודשיים בחסות משרד החינוך וממומן על ידו. עיתון זה מופץ לתלמידי תיכון, בעיקר חברי הקהילה של יוצאי אתיופיה בישראל. הכתבות המתפרסמות בו הן בעברית ובאמהרית (ולעתים רחוקות גם בטיגרית). 59 גיליונות של כתב העת נותחו על פי עקרון המסר החבוי (קליין, 2010), ושלושה עקרונות מתוך חמישה המוצעים במתודה של רולן בארת' (Barthes, 1974) שימשו כאן: הקוד המסמך, הקוד הסמלי וקוד הפעולות.

ממצאינו מלמדים על שימוש מרובה במונח "קהילה" בתוך תבניות טקסט שונות, ומכאן למדים על ניסיון לחזור ולמסגר את הקבוצה החברתית בתוך הקהילה ההגמונית. לצד זה ניכרת הדגשה של הצורך בשימור השפה ועידוד לתרגל אותה. אקט זה נועד ליצור זהות נפרדת שתכליתה שימור המרכיב התרבותי. כלומר, ניתן להסיק שאמנם העיתון "ידיעות נגט" מלמד על הטמעה סמויה של קהילת יוצאי אתיופיה על ידי מדינת ישראל באמצעות מערכת החינוך, אולם מבחינת רצון הקהילה יש ביטויים, אפילו ראשוניים, לרצון באימוץ מדיניות רב-תרבותית.

הלשוניות ששימשו בכסף של ארץ ישראל ומדינת ישראל מ-1917 עד ימינו

נריהו שנידור

המאמר בוחן את הכיתובים במעות ובשטרות הכסף בארץ משנת 1917 ועד ימינו. עד 1927 היה הכסף מצרי, תחילה דו-לשוני – ערבית ואנגלית – ואחר כך, כשמצרים נעשתה ממלכה עצמאית – חד-לשוני, ערבית בלבד. בין 1927 ל-1948 הילך בארץ ישראל הכסף שהנפיקו שלטונות המנדט. הוא היה תלת-לשוני – אנגלית, ערבית ועברית – ובעובדה זו היו כרוכים גם היבטים פוליטיים: יריבות בין העמים דוברי הלשוניות המקומיות ויריבות בינם לבין שלטונות המנדט, שלשונם הייתה אנגלית. הכסף ה"מנדטורי", אף שהנפיקה אותו מעצמה עתירת ניסיון, היה רחוק מלהיות מושלם בערבית ובעברית שבו. האנגלית הייתה תמיד בולטת – במקום המרכזי או העליון של השטר או המָעָה. הכיתובים כללו מוזרויות גם מהיבטים שאינם לשוניים. הכסף הישראלי בא לעולם עוד לפני מאי 1948, וכמה מהרפתקאותיו מתוארות במאמר: שינויים בשמות המטבעות, שינויים ביחס לאנגלית (התעלמות מוחלטת ממנה עד 1963) ולערבית. מן הכסף הישראלי המוקדם

שהונפק עד הקמת בנק ישראל בדצמבר 1954 נשקפים חוסר ניסיון (מובן מאליו) וחוסר תשומת לב לדרכי ניסוח הכיתוב בערבית, בכלל זה התעלמות מן הכסף המנדטורי ומן הכסף המצרי. גם הלשון העברית פגומה פה ושם. עם השנים ניכר שיפור בכסף של ישראל בלשונות שבו. עם זאת מתוארות כמה החלטות במחלוקת של בנק ישראל בדבר התרגום והתעתיק. דברינו להלן מתבססים על קטלוגים ישראלים ובין-לאומיים.

בחינה מחודשת של המושג מיצוב חברתי לאור ניתוח השיח

של סיפורי מתמודדת בסכיזופרניה: חקר מקרה

עירית קופפרברג, יצחק גילת, אייל דהן ועדיאל דורון

מטרת חקר המקרה לבחון מחדש את המושג "מיצוב חברתי" לאור ניתוח השיח של סיפורי מתמודדת בסכיזופרניה. המטרה נוסחה בהלימה לגישה פונקציונלית לחקר השיחה המדגישה את חשיבות משאבי השפה בזיהוי מיצוב חברתי בשיח נרטיבי אינטראקטיבי. היא גם נוסחה בהשראת מחקר עכשווי המתייחס בביקורתיות למושג לכידות משום שהגדרתו הנוכחית ממזערת תופעות חשובות הקשורות לשיח המקוטע של בני אדם חולים. ניתוח רמות המיצוב חשף את השינויים במיצוב של המרואיינת באינטראקציה. הניתוח גם הראה שהשיח הדלזיוני שלה היה לכיד ואגנטיבי. מבחינה תיאורטית, המחקר מדגיש את תרומת ניתוח רמות המיצוב המבוסס על משאבים לשוניים לזיהוי הקול של המשתתפים בשיח. הוא גם מראה שחשוב לבחון מחדש ולשנות את המושגים "לכידות נרטיבית" ו"מיצוב חברתי" בהתייחס לתקשורת בין-אישית בתחום הבריאות. לבסוף, המחקר מראה שחשוב לספק לחוקרים ואנשי מקצוע ידע בתחום חקר השיח ומיומנויות שיאפשרו להם לזהות ולהבין עוצמות וחולשות של משתתפים בשיח.

The role of narrative in the positioning of a group in public media discourse: The struggle of naval commandos and fishermen in the Kishon Affair

Ella Ben-Atar and Smadar Ben-Asher

The study examined the narratives of two social groups in Israel as presented in the public discourse by the media. The case study examined is the Kishon Affair, namely the struggle of naval commandos and Kishon fishermen to gain social and legal recognition of their claim that the high morbidity rate among them is due to contact with the polluted water of the Kishon River. The commandos' struggle gained prominent media coverage, whereas the fishermen's struggle was scarcely expressed in the public-media discourse. Analysis of interviews with members of the two groups, media reports, testimonies and documents shows that the national narrative presented by the commandos created an alliance with the media, which consequently supported their struggle. The fishermen, in contrast, were unable to link their struggle to the historical Zionist or national narrative and were presented as a group with marginal and low socioeconomic status, lacking self-expression skills and leadership, and their struggle as a dispute with the polluting factories. The discussion of the findings raises questions about the media's moral and social role and its potential influence on the polarization and schisms between marginal and elite groups in Israeli society.

**I, we and them: Between individual learning processes and alterations
of societal beliefs – the case of Rabin and the Oslo process**

Mor Mitrani

Conflicts are, to a great extent, a cognitive construct and are contingent upon the realization of different individuals that their interests conflict. Consequently, the emergence of conflicts will be accompanied with the construction of social representations of the conflict, which render a specific set of societal perceptions and attitudes toward the conflict. Attempts at conflict resolution essentially correspond with sets of social representations and are thus anchored to the need to reassess and reconvene them in light of the changes in the political reality. This paper focuses on two theoretical frameworks that seek to explore these processes at two different levels: (1) Processes of conflict resolution as embodying learning processes at the individual decision-maker level; (2) Processes of conflict resolution as embodying modifications of the psycho-social infrastructure of the conflict. The paper links both frameworks by focusing on the social features of national narratives and exploring their role in institutionalizing learning processes within existing sets of societal beliefs and as a conduit for reconstructing and adapting these to processes of conflict resolution. Using the Israeli-Palestinian Oslo peace process and the societal role Yitzhak Rabin played in promoting it as a case study, this paper argues that the learning process of decision-makers is inherently shaped by and intertwined with the local system of social values. Consequently attempts to implement such learning processes at the decision-making level require the social value system to be reframed such that it incorporates the representations of the conflict at the community level.

Identities and identity stealing: Sayed Kashua's *Second Person Singular*

Ilana Elkad-Lehman

From the outset, Kashua's work has addressed questions of identity. Kashua delineated a broad range of identity issues, which he views as linguistic and cultural symbols. Beginning with a clear ethnic, linguistic and religious identity, he moves to identity "obfuscation" carried out for practical purposes, confusion of identity issues, hybrid identities, performance identity through falsehood and acting, all the way to a choice of individualization that leads to relinquishing one's identity.

Second Person Singular can be interpreted in various ways, some contradictory, as befits a literary work that deals with the illusiveness of "truth." On the one hand, the narrative can be perceived as a realistic story that is critical of the impossible situation of Palestinians who are Israeli citizens; as such, it offers an opportunity for empathy and thinking about a solution to the problem. On the other hand, another interpretation could view the narrative as an allegorical tale of the dangers of hybrid identities.

**The “other” language: Music as an alternative
communication mode in Israeli cinema**

Matan Aharoni

While analyzing a woman world in Israeli cinema, the need for an alternative to a language of words became critical. In films such as *Golem Bammaagal* and *Isha Zara*, music plays a key role in the plot and the lives of the main characters. These films have demonstrated that music can serve as a channel of communication. It can trigger an emotional response in all of us and bring people together without a need for words. Women and men who are emotional by nature can connect, express their personal feelings and engage in a dialog without feeling discriminated against, oppressed or humiliated. They can do so much better with a help of music than the can with words. In contrast, the film *Hasodot* demonstrates how the combination of lyrics and music can undermine the music as an alternative medium for communication.

**Light, fire, water and other symbols in “Hanna’s Sabbath Dress”
and its Jewish sources: A structuralist interpretation**

Mattat Bunis

“Hanna’s Sabbath Dress” is a well-known and loved Hebrew children’s story. It ostensibly deals with the discovery of fire and light, and draws upon traditional Jewish sources. Three of its sources are the *midrashim* which focus on the creation or use of fire in sanctified rituals: candle lighting on the Sabbath eve, the *havdalah* ceremony at the end of the Sabbath, and the kindling of Hanukkah candles. Its other sources are the myth of the Garden of Eden and the *midrashim* related to it, and legends of Miriam’s Well, centering on vapors, rivers, rain and a well – that is, on water. In addition to the discovery of fire and light, and the appearance of water on earth, there is another theme in the story and in its sources: the conversion of sexual relations that do not result in pregnancy to relations that lead to childbirth.

The story and its underlying sources raise fundamental questions about the relationship between nature and culture, and the relationship between them and life and death, as suggested by Levi-Strauss in some of his works. Another question they raise is the gender of the person responsible for bringing about these relationships. The main answer they provide is that, by itself, nature signifies death, but when nature is transformed into culture, which is accomplished by women, the result is life. This answer is characteristic of a people close to culture. A secondary answer given by the myth of the Garden of Eden – an answer of a people close to nature – is that transforming nature into culture brings about life (rain, childbirth), but also death. In contrast, a return to nature is the only path to life without death, that is, to eternal life.

The fire and water that appear in the story and its sources together form a metaphor for cooking. Through it, in combination with the story of sexual relations that lead to birth, the passage from nature to culture is recounted. Women are the heroines of the story and its sources, because childbearing and cooking are thought of as their domains. However, these women act for the benefit of broad collectives, including mankind, and not only for the benefit of their own households.

Bilingual newspaper as an expression of education policy

Lea Baratz, Roni Reingold and Chana Abuchatzira

The current paper analyzes unique educational texts that may be used to follow the educational policy of the State of Israel towards the community of Jewish immigrants from Ethiopia, known as Beta Israel. It comprises the articles of 59 issues of the bilingual newspaper called *Nugget News*, published under sponsorship of the Steering Committee on Ethiopian Immigrants, a branch of the Society for Advancement of Education of the Immigrant Absorption Department in the Ministry of Education.

The analysis of the texts was based upon the principle of critical discourse analysis, focusing on the problems of this society and investigating various forms of misuse of the language towards minorities, underprivileged due to their ethnicity or class. This analysis has helped identify power and suppression foci influencing or forming the identity of the members of Ethiopian immigrant community inside the hegemonic environment of the Hebrew-speaking Israeli community. It was found that *Nugget News* acts according to the ideology of implicit assimilation of the Ethiopian immigrant community by the State of Israel by means of an educational newspaper tool.

Linguistic aspects of inscriptions on Israeli and Palestinian coins and banknotes since 1917

Nery Shneider

The paper examines the inscriptions on coins and banknotes in Israel and Palestine since 1917. Until 1927, the official currency was the Egyptian one. It was first bilingual, Arabic and English, and became monolingual, Arabic only, when Egypt became an independent republic. Over most of the subsequent years, the currency was trilingual – Hebrew, Arabic and English. Conflicts ensued between the respective communities regarding the inscriptions. The so-called mandatory money, legal tender from 1927-1948, was not free of language errors, particularly in Arabic. English was predominant in text and graphics. The stormy early years of the State of Israel are reflected in the currency issued from May 1948 to December 1954, when the Bank of Israel was founded. No Latin script appeared on the coins until 1963, and little to no attention was paid to the Arabic, which in some was incorrect. There has been gradual improvement since that time; however, several controversial decisions of the Bank are examined. The work is based on Israeli and international catalogs.

**Revisiting the concept of social positioning in light of the analysis
of a schizophrenic's narrative discourse: A case study**

Irit Kupferberg, Izhak Gilat, Eyal Dahan & Adiel Doron

This case study reexamines the concept of social positioning in light of discourse analysis of a schizophrenic's personal stories. It is inspired by a functional approach to discourse analysis, highlighting the social role of positioning language resources in interactional narrative discourse. It also espouses current research challenging the dominance of the concept of coherence in the context of health communication, because it marginalizes important information identified in the fragmented discourse of the ill. Level analysis revealed the changes in the interviewee's positioning and showed that her positioning in her delusional narration was coherent and agentive. Theoretically, the study foregrounds the contribution of the level analysis and language resources to the identification of the interviewee's voice. It also shows that the concepts of narrative coherence and social positioning should be modified in interpersonal health communication. Finally, it emphasizes the importance of providing researchers and practitioners with discourse-oriented knowledge and skills that will enable them to be attuned to the discursive strengths and weaknesses of other interlocutors.